

Suomen metsä-teollisuus rakennettiin kohtuuhintaisen puun ja energian sekä ylivertaisen osaamisen varaan. Ne korvasivat pitkät kuljetusmatkat. Nyt nuo edut on menetetty.

Stora Enson maajohtajan ja Metsäteollisuus ry:n hallituksen puheenjohtajan **Juha Vanhaisen** mukaan metsäteollisuus on edelleen murroksessa. Tuotteiden kysynnän kasvu on siirtynyt Aasiaan ja tiedonvälityksen digitalisoituminen syö lehtiä levikkiä.

”Painopaperin kysyntä vähenee tasaisesti. Siinä ei kuitenkaan ole kysymys jyrkästä äkillisestä sukelluksesta, vaan trendimuutoksesta, joka on hallittavissa.”

Pehmo- ja pakkausmateriaalien kysyntä kasvaa vastaavasti kaikkialla. Maailman elintarvikkeista ehkä jopa kolmannes pilaantuu puutteellisen pakkaamisen seurauksena.

Metsäteollisuus sopii Suomeen

Vanhainen pitää hyvänä, että Suomen teollisuustuotannon pohja on vuosien myötä laajentunut. Nokia ja sen alihankintaan liittyvä teollisuus on tuonut Suomeen valtavasti hyvinvointia.

Nyt vetovuoro näyttää taas siirtyvän perinteisemmän teollisuuden suuntaan. Edessä on paluu puujaloille.

”Metsäteollisuutta meillä on harjoitettu jo sadan vuoden ajan. Se on taannut tasaista, vaikkakin kapeaa leipää.”

”Metsäteollisuus rakentaa hyvinvointia pääkaupunkiseutu ympäröivän kehä III:n ulkopuolelle. Sen toiminnan vaikutukset näkyvät valtakunnan perimmäisissä kolkkia myöten.”

Menetetty kilpailuetu

Metsäteollisuus rakennettiin aikanaan kohtuuhintaisen puun ja energian sekä vankan osaamisen varaan. Valtit olivat niin vahvoja, että ne korvasivat tuotteiden pitkät kuljetusmatkat.

”Nyt puun hinta on noussut kansainväliselle tasolle. Sama koskee energiaa.”

Juha Vanhaisen mukaan laivaliikennettä koskeva rikkidirektiivi tuli ”puun takaa”.

KESÄPÄÄTTÄJÄT

toimivan teollisuuslaitoksen, esimerkiksi sellu- ja paperi-integraatin. Niiden toiminnasta ja kilpailukyystä on siksi pidettävä kiinni.”

Ilmassa uusia uhkia

Metsäteollisuus investoi kymmenien vuosien aikajänteellä. Siihen ei sovi viime vuosina nähty poukkoileva veropoliitiikka.

”Esimerkiksi voi nostaa tur-

Voit kommentoida juttua Maaseudun Tulevaisuuden verkkolehdeksi osoitteessa www.maaseuduntulevaisuus.fi.

peen, jonka varaan metsäteollisuus on rakentanut energiahuoltoa. Sen verotusta on kiristetty nopeasti ja hurjimmissa puheissa koko turvetuotantoa ollaan ajamassa alas.”

Myös Itämeren laivaliikennettä koskeva rikkidirektiivi iskee metsäteollisuuteen kipeästi. Se lisää tuotteiden kuljetuskustannuksia jopa 200 miljoonalla eurolla.

”Tämä tuli aivan puun takaa. Kun siihen havahduttiin, juna oli jo liikkeellä, eikä sille voinut mitään. Enää voidaan neuvotella valtion ja EU:n mahdollisista tukitoimista varustamoille.”

”Nykyisessä kireässä kilpailutilanteessa kustannusten lisäys voi johtaa paperitehtaiden sulkemiseen Suomessa.”

Vanhaisen mukaan paperitehtaiden sulkemishuhka koskee koko maata. Ruotsi on tässä asiassa selvästi edullisemmassa asemassa. Siellä metsäteollisuus on keskittynyt maan eteläosiin, joista on siltayhteys Keski-Eurooppaan.

Suuret tilat käyvät kauppa

Puukauppa on Vanhaisen mukaan käynyt kohtalaisen hyvin

tänä vuonna ja viime vuonna. Huolta aiheuttaa metsätilojen pirstoutumisen jatkuminen ja metsänomistajien ikääntyminen.

”Ruotsissa tilakoko on lähes kaksinkertainen, minkä lisäksi metsänomistajat ovat suomalaisia nuorempia ja asuvat useammin tilalla.”

Vanhainen haluaisi kasvattaa metsätaloudesta toimeentulonsa saavien metsänomistajien joukkoa. Siinä yksi väline olisi sukupolvenvaihdosten helpottaminen.

”Tässä asiassa olemme samaa mieltä asiaa esillä pitäneiden metsänomistajien kanssa. Verohuojennuksen toteutus pitäisi olla sellainen, että se kääntäisi tilakoon kasvuun ja kannustaisi puukauppaan,” sanoo Vanhainen.

Puukaupan pitää houkuttaa

Vanhainen odottaa, että myös metsänhoitoyhdistyslain uudistus lisää kilpailua ja puun tarjontaa.

”Omat metsäni sijaitsevat Yli-Torniolla. Ei minulla ole aikaa niiden hoitoon, joten ostan palvelut muualta. Uskon, että jatkossa niin tekee yhä useampi metsänomistaja, joten laadukkaalle palvelulle riittää kysyntää.”

Puukaupassa Vanhainen luottaa vanhoihin oppeihin. Koska metsänomistajien ei ole pakko myydä puita, heidät pitää houkutella siihen. Puista on saatava riittävästi tuloa.

Oma lukunsa on tuontipuun, jonka määrä romahti Venäjän tullipäättöksiin. Nyt tilanne on vakiintumassa Venäjän

KOMMENTTI

Kuka vastaa?

EU:n säättämä rikkidirektiivi on surkukupaisa esimerkki ylikansallisesta päätännästä. Sen tavoitteena on pelastaa maailma tai ainakin Itämeren satamakaupunkien asukkaat.

Siinä sivussa direktiivi iskee Suomen muutenkin veitsenterällä horjuvan metsäteollisuuden polvilleen. Osa tehtaista ei kestä 200 miljoonaa euroon arvioitua kuljetuskustannusten nousua.

Pelottavaa on, että direktiivin vastustamiseen herättiin vasta kun juna oli jo mennyt. Pahin virhe tapahtui, kun Suomi hyväksyi merenkulkujärjestö IMO:n tiukat rikkivaatimukset vuonna 2008.

Silloin liikenneministerinä oli **Anu Vehviläinen** (kesk.). Siinä vaiheessa asiaa oli valmisteltu jo vuosia, mikä oli mennyt osin myös teollisuudelta ohitse.

Direktiivin valmistelussa tahtipuikkoja on heiluttanut **Satu Hassi** (vihr.). Hänen yrityksensä ulottaa direktiivi myös Välimerelle epäonnistui alkunsa. Sikälaiset pitivät kiinni omasta edustaan, mitä me emme osaa tehdä.

Kalliiksi tulee tämä edunvalvonnan notkahdus Suomelle. Etenkin jos se johtaa sellu- tai paperitehtaiden sulkemiseen. Tai toimii sellaisten keppihevosenä. Jos tästä jotain voi oppia niin sen, että EU-parlamenttiin kannattaa äänestää jäähdytelijöiden ja julkisten sijaan kansakunnan terävimmät tyytit, jotka ylevien päämäärien lisäksi muistavat ajaa myös Suomen etua.

JARMO PALOKALLIO

WTO-jäsenyyden toteutuessa. ”Suomessa on pulaa koivu-kuitupuusta. Esimerkiksi Enocell on koivuella rakennettu lutehdas, joka nyt käyttää mäntyä. Jos koivua saisi riittävästi kilpailukykyiseen hintaan, tehdas voisi palata siihen.”

Asiakas haluaa sertifiointin

Metsien sertifiointista taitettiin takavuosina peistä oikein kunnolla. Vanhaisen mukaan sertifiointi on tullut jäädäkseen. Yhä suurempi osa asiakaista odottaa sitä tuotteelta.

”Meidän on tarjottava asiakkaille, mitä he haluavat. Eri asia on, ymmärtävätkö he, mitä erilaiset sertifiointit tarkoittavat. Niiden sisällön selvittämisessä riittäisi tehtävää.”

JARMO PALOKALLIO

Kulotus vaatii ennen kaikkea rohkeutta

Aktiiviset harrastajat ovat kullanarvoisia, kun järjestöjen kulotustoiminta hiipuu

Kun sääennuste lupaa sadetta, kulotusta on pakko siirtää. Jos tuuli puhaltaa väärästä suunnasta, poltto on jätettävä toiseen kertaan.

Seuraava kulotusmahdollisuus voi olla muutaman päivän tai jopa muutaman viikon päästä. Joskus koko kesä menee sopivaa säätä odotellessa.

”Kulotusta ei voi suunnitella kovin pitkälle etukäteen. Väen täytyy olla koko ajan lähtökupissa”, kertoo Ähtärin Kulopojat ry:n puheenjohtaja **Kimmo Aho**.

Yrityksillä ja neuvontajärjestöillä ei tänä päivänä ole tarpeeksi vapaaehtoisia kulottajia pitämään toimintaa yllä. Siksi asiaan perehtyneiden harrastajien aktiivisuutta kaivataan.

Harrastuksena kulotus

Ähtärin Kulopojat on metsäalan ammattilaisista koostuva joukko kulotuksen harrastajia. Yhdistys perustettiin vuonna 2001, ja siihen kuuluu 15 jäsentä.

Kulotettavia alueita on Ähtärin alueella vuodessa noin 10–20 hehtaaria. 95 prosenttia alueista kuuluu yksityisille metsänomistajille.

Ähtärin Kulopojat on aktiivinen toimija kulotuksen hiipuvalla alalla. Kulotuksia tehdään harrastuksena oman työn ohella.

Metsän uudistamiseen tähtäävästä kulotuksesta on paljon hyötyä taimille jopa vuosikymmeniksi eteenpäin.

”Tuhkan mukana metsänpohjalle tulevat kaikki tarvittavat ravinteet sopivassa suhteessa. Myös rikkakasvit tuhoutuvat palossa,” Aho kertoo.

Taimien lisäksi myös palo-ympäristöissä elävät ja niistä riippuvaiset lajit hyötyvät kulotuksesta. Muun muassa pohjantikka ja kulokauniainen hyötyvät tulen vaurioittamista puista.

Aktiivisuus hiipumassa

Kulotusaktiivisuus on viime vuosina vähentynyt koko maassa, vaikka tulen hyödyt taimien kasvulle ja paloympäristön lajeille ovat kiistatonta.

Kulotusta hankaloittavat muun muassa tiukentuneet viranomaismääräykset.

”Aiemmin ilmoituksen pystyi tekemään palolaitokselle samana päivänä. Nykyään ilmoitukseen täytyy tehdä etukäteen useamman päivän suunnitelma ja listata kulotukseen osallistuvat henkilöt”, kertoo metsänhoidonneuvoja **Jaakko Niemistö** Etelä-Pohjanmaan metsänhoitoyhdistyksestä.

Kulottaminen on raskasta ja stressaavaa työtä. Palokujien teko, tulen hallinta ja jälkisanmutustyöt vaativat ajan ja fyysisen kunnon lisäksi myös hyviä hermoja.

”Tietotaito vähenee, kun kulotuksia ei ole vähään aikaan tehty. Ihmiset jäävät eläkkeelle ja väki vanhenee.”

Vaikutukset näkyvät yhä

”Menetelmä on erittäin kannatettava”, kannustaa Suomen metsäkeskuksen Etelä-Pohjanmaan alueyksikön metsänhoi-

Kulotuksessa tärkeää on tulen hallinta. Kuloalueen reunoja täytyy kastella jatkuvasti.

Kulotusta ei voi suunnitella kovin pitkälle etukäteen.

KIMMO AHO

topäällikkö **Antti Pajula**.

Kulotuksen vaikutukset näkyvät varttuneissa metsissä vielä tänäkin päivänä.

”1960-luvulla kulotetut ja sen jälkeen uudistetut metsät ovat hyväkasvuisia ja terveitä”, Pajula sanoo.

Etelä-Pohjanmaalla kulotuksia ei ole tehty muutamaan vuoteen. Syynä on pääasiassa väen ikääntyminen ja eläköityminen.

”Kulotukseen tarvitaan osaavia ja rohkeita ihmisiä.”

Tukea tarjolla

Metsänhoidolliseen kulotukseen voi hakea kemerautukea. Kulotusalueen koon on oltava vähintään kaksi hehtaaria.

Vuoden 2012 alusta lähtien kemerausta tuli metsänomistajille verotettavaa tuloa. Tuettujen toimenpiteiden kustannukset ovat kuitenkin kokonaan verovähennyskelpoisia.

Tuen myöntämisestä vastaa Suomen metsäkeskuksen alueyksiköt.

LAURA KAKKONEN

Kuplamörsky on vähentynyt kulotusten vähetessä.

Kuplamörsky ei vaivaa

Kulotuksesta hyötyvä kuplamörsky-sieni ei juuri vaivaa metsätaloutta. Kulotuksen vähenemisen takia sen merkitys taudinaiheuttajana on lähes olematon, kertoo Metsäntutkimuslaitos (Metla).

Tällä hetkellä kirjanpainajia on niin paljon, että ne voivat iskeytyä myös terveisiin puuihin. Yhden terveen puun tappamiseen tarvitaan noin 4 000–5 000 kirjanpainajaa.

”Tilanne on vakavampi kuin koskaan aiemmin”, toteaa Metlan vanhempi tutkija **Heli Viiri**.

Syynä puustotuhot ja lämpimät kesät

Viimeisen kahden vuoden aikana iskenee myrskyt aiheuttivat laajoja puustotuhoja monilla alueilla. Osa vaurioituneista kuusista on jäänyt korjaamatta, mikä edesauttaa kirjanpainajakannan kasvua.

Kirjanpainajia iskeytyy erityisesti heikentyneisiin ja usein vanhoihin kuusiin. Myrskytuhoalueet ovat erityisen otollisia lisääntymispaikkoja.

Parin viime vuoden lämpimät kesät ovat aiemmasta poiketen mahdollistaneet kirjanpainajan toisen sukupolven syntymisen. Kirjanpainajakanta voi jopa kymmenkertaistua kuuman ja kuivan kesän aikana.

”Uudellamaalla ja Kaakkois-Suomessa toisen sukupolven kehittyminen on vielä mahdollista toukokuun lämpimien päivien takia”, Viiri arvioi.

Toinen sukupolvi olisi tuhoisa, sillä tuulenkaatojen puuttuessa se iskeytyisi uusiin, terveisiin puuihin.

LAURA KAKKONEN

Kirjanpainajat riehuvat etelässä

Torjuntaa on tehostettava saastuneissa kuusikoissa

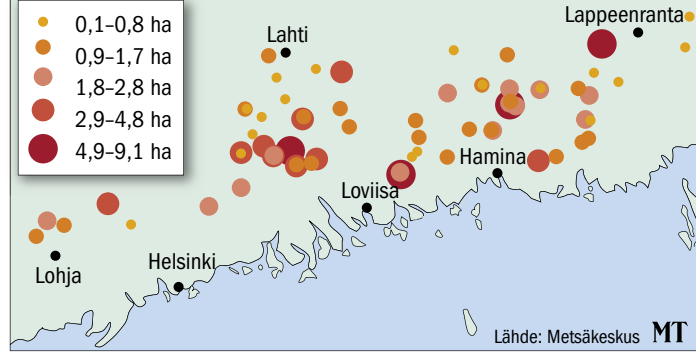
Kirjanpainajien määrä on lisääntynyt paikoin epidemiaksi Etelä- ja Kaakkois-Suomessa, kertoo Metsäntutkimuslaitos (Metla).

Tällä hetkellä kirjanpainajia on niin paljon, että ne voivat iskeytyä myös terveisiin puuihin. Yhden terveen puun tappamiseen tarvitaan noin 4 000–5 000 kirjanpainajaa.

”Tilanne on vakavampi kuin koskaan aiemmin”, toteaa Metlan vanhempi tutkija **Heli Viiri**.

Kirjanpainajien takia tehty hakkuut

metsänkayttöilmoitukset touko-kesäkuulta (tilanne 13.6.)

Kantaa seurataan

Metla ja Suomen metsäkeskus käynnistivät toukokuussa kirjanpainajakannan seurannan. Hyönteisiä pyydytetään feroomoniansoilla.

Etelä- ja Keski-Suomen pyydyksistä laskettiin ensimmäisellä pyyntijaksolla noin 2 000–3 000 kirjanpainajaa.

Etelä- ja Kaakkois-Suomen alueilla saalis oli yli 5 000 yksilöä, mitä voidaan pitää riskirajana.

Riskipaikat sijaitsevat alueilla, joilta Suomen metsäkeskus on raportoinut kirjanpainajatuhoja. Koko alkuvuoden osalta kirjanpainajista johtuvia hakkuita arvioidaan olleen 400–800 hehtaaria.

Varttuneita kuusikoita omistavien on syytä tarkkailla aktiivisesti puiden terveydentilaa erityisesti riskialueilla.

Riskit hallintaan

Tuore kuusi puutavara ja yli 20

Kanta voi jopa kymmenkertaistua kuumen ja kuivan kesän aikana.

puun tuulenkaatoryhmät täytyy poistaa metsistä välittömästi kirjanpainajan tuhoiriskin vähentämiseksi.

”Metsänomistajien on viipymättä korjattava kaatuneet kuuset, viimeistään heinäkuun puoleen väliin mennessä”, muistuttaa Suomen metsäkeskuksen valtakunnallinen tuhovalmiuspäällikkö **Yrjö Niskanen**.

”Jos kirjanpainajat leviävät myös naapurin metsiin, koska puita ei ole poistettu, voi metsänomistajia joutua korvausvastuuseen.”

LAURA KAKKONEN